

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Slovenecv položaj.

Ni še davno sem, kar smo se Slovenci začeli politično gibati, odkar se je začel jezik slovenski razvijati. Od 1848. leta štejemo leta trdega boja za pravice milega naroda, za ravnopravnost maternega jezika, za avtonomijo; mično popisujejo „Novice“ čas pred 27 leti, kateri moške so takrat stali v naših vrstah. V kratkem času priborili smo si spoštovanje Avstrije, veljavo, katero so zagrizeni centralisti neradi morali pripoznati. Hej! to so bili časi! Deželni zbor kranjski eminentno naroden, v njem najboljše moči, ki so neumorno delovale za blagor narodov, so trebile ljuliko, ki jo je zasejalo gospodarstvo centralistov po polji slovenskem. V državnem zboru sedeli so samo naši zastopniki, le pest velikih posestnikov zastopal je kak ustavoverec, tam so branili nekdanje pravice slovenskega naroda in so mogočno svojo besedo povzdigovali: Černe, Dežman, Toman, Svetec, dr. Costa, Herman. Ljubljanski mestni odbor bil je vseskozi naroden, njemu na čelu dr. Costa, večina meščanstva stala je na naši strani in še nekoliko časa naj bi bilo tako ostalo, in za vselej bi bil zagotovljen naroden mestni odbor. Kakor Ljubljana, bila so tudi druga mesta slovenska, njih odbori in župani narodni; odlikovali so se v narodnem delovanju: Kamnik, Kranj, Loka, Novomesto, Idrija itd. Slovenske dežele preprežene so bile s čitalnicami in bralnimi društvi, v njih se je gojila slovenska beseda in petje. In čas taborov! Oj to je vladala navdušenost za narodno reč, mogočno so jo pospeševali ravno tabori; na tisoče vrlih Slovencev poslušalo je navdušene govornike, sklepalo resolucije v prid domačinstva. Kdo se pač z ve-

seljem ne spominja vižmarskega tabora, njegovih 21.000 deležnikov v najneugodnejšem vremenu? Navdušenost za našo reč poprijela je mlado in staro, celo naš krasni spol čutil se je narodnega; vsa Slovenija bila je en tabor. In vse to pod ministerstvom Giskrovim. Še celo ko so prišle nesrečne šolske postave, imel je deželni šolski svet narodno večino tako, da ga ustavoverstvo ni moglo rabiti za orodje germanizacije. Res je, nismo dosti dosegli z vsim svojim naporom, skoraj nič, le pod Hohenwartom vrgle so se nam neke drobtinice in razširjal se je up boljše bodočnosti; pa Hohenwart je padel — z njim splavale so naše nade po vodi.

Od tega časa gre z nami rakovo pot, kar smo si prej s težavo priborili, to se nam zdaj počasi sistematično jemlje. Ministerstvo Auerpergovu je s svojo brezozirnostjo, s preziranjem postav, ktere je ustavoverstvo samo skovalo, res dovolj pogubljivega dovršilo. Zavoljo te brezobzirnosti se mu še vredno ne zdi vsaj na videz pravično delovati, krivica je preočitna, ki se nam godi po vseh straneh! Kdo se ne spominja, kako hitro so v deželni šolski svet eskamotirali ustevereno večino? Kako je nenkrat odletel deželni šolski nadzornik dr. Jarec, kako so vzeli g. Šolarju nadzorovanje realnih predmetov na srednjih šolah; kako Stremajer jemlje po srednjih šolah, kar je dal Hohenwart slovenskemu jeziku pravic. Ne bom dalje našteval krivic, ki jih moramo ubogi Slovenci „Paria v Avstriji“, kakor je davno že dejal Černe v državnem zboru, potrpeti od nenasičljivega nemškega moloha, od tujčeve pete. Omenim le še zadnje volitve v kupčijsko zbornico, po kateri nam še vedno srce krvavi, ko smo blii tako britko goljufani, kjer smo zadnjikrat dosegli

tako impozantno večino. In kako se je to zgodilo? Po neopravičenem ravnanju vladnih organov, kateremu dovelj ostrega imena najti ne moremo in ne smemo. Zares osodepolne so bile zadnje volitve, deželni odbor je čez leto dni gotovo ustavoveren. Kaj pa bo z deželnim zborom, če bode ustavoverstvo šarilo kakor dosedaj? Ali pri novih volitvah bomo zamogli zmage svesti podati se v volilni boj? Zadnje volitve v državni zbor razkrile so nam čudno korupcijo. Lahko rečem, da so mesta za nas izgubljena, in kmečke občine? Na Gorenjskem je ljudstvo politično dovolj izobraženo, stoji kakor en mož za narodnega kandidata; žalostneje je na Dolenjskem in naj bolj žalostno na Notranjskem, kjer je zamogel zmagati veteranjak Razlag, skoraj ničlja proti Hohenwartu. Z žalostnim srcem moramo reči: Ustavoverstvo se širi po deželi. Ustavoverstvo? Ne, ampak neznačajnost, renegatstvo, da kdor je zadnjikrat volil narodno že zdaj voli ustavoverno, in kdo je te korupcije kriv? Razpor! Liberalizem!

Kaj pa smo mi Slovenci pred svetom, ako zgubimo narodni deželni zbor? Več nismo faktor, s katerim bi računala konservativna stranka, zgubljeni smo za njo. Ukljub temu, da je na Kranjskem ubogih 20000 Nemcev, imajo oni večino, priborili so si jo z dovolj umazanimi sredstvi in temu je kriva neznačajnost! Ni čudno, da se je pri tako žalostnem položaju polotil narodnjakov nek pesimizem, posebno duhovstva, ki je bilo pri vsakih volitvah odločiven faktor s svojim vplivom. Se ve da ne smemo prezreti, da stiskajo ravno duhovstvo na drugi strani verske postave in mu ovirajo politično delovanje. Slišal sem že mnogo poštenjakov, ki so vselej stali v vrstah

Hanani,

ali

poslednje dni v Jeruzalemu.

(Spisal E. Guenot — poslovenil F. Jaroslav.)

(Dalje.)

Živo narisa Nahamani Esencu, na kak način se je spreobrnil veliki apostelj Pavel. „Savel se je bil zaklel, da hoče pogubiti učence Gospodove, za tega del šel je k velikemu duhovniku prosit priporočilnih listov za sinagoge po Damasku, da sme povezati in prignati v Jeruzalem vse kristijane, kolikor jih zalotí. Ali na tem potu blizo Damaska nakrat obsije svetloba nebeška Savla, ki, zgrudivši se na tla, zasliši glas: „Savel, Savel, zakaj me preganjaš?“ Savel odgovori: „Gospod, kdo si?“ Gospod odgovori: „Jezus sem, katerega ti preganjaš! Težko ti bo proti ostnu brcati.“ Trepetaje in strmé odgovori Savel: „Gospod, kaj hočeš, da učinim?“ Gospod odgovori: „Vstani in pojdi v mesto, tam ti bodo povedali, kaj ti je storiti.“ Tovariši Pavlovi stali so strmé,

kajti glas so slišali, ali videli niso nikogar. Savel je vstal, in z odprtimi očmi ni videl. Spremljevalci so ga za roko peljali v Damask. Tri dni ni videl, niti je jel niti pil. V Damasku je stanoval Ananija učenec, kateremu je Bog naročil v prikazni: „Ananija, nemudoma pojdi v ulice ravne imenovane, in na domu Judovem vprašaj po Savlu iz Tarza. Ravno sedaj moli in gleda v prikazni, kako si ti k njemu prišel in roki položil na-nj, da bi zopet spregledal.“ Ananija odgovori: „Gospod, slišal sem bil od ljudi, koliko zlega je ta mož že učinil tvojim zvestim v Jeruzalemu, ter da tudi zastran nas ima oblast od velikega duhovna, da poveže vse, kateri Tebe molijo.“ A Gospod veli: „Pojdi! kajti izvoljena posoda mi je on, da ponese moje ime pred pogane, pred kralje in Izraelove otroke. Jaz hočem, da mu pokažem, koliko je treba trpeti za moje ime.“ Ananija je šel v hišo in položil roki na moža, rekoč: „Savel brat! Gospod Jezus, kateri se ti je prikazal na potu, pošilja me, da zopet spregledaš, in da boš napolnjen s sv. Duhom!“ In gleda, kakor

luskinje palo je z njegovih oči. Savel je spregledal, in bil je pokrščen. Vzel je jedi, da se je pokrepil. Prebivši nekaj dni pri učencih v Damasku, začel je po shodnicah oznanovati Kristusa križanega, ter pričati, da je Sin božji. Zavzeli so se vsi, kateri so ga videli in slišali rekoč: „Ali ni on tisti, ki je hotel v Jeruzalemu pogubiti vse one, kateri verujejo na Kristusa? Ali ni prav zato došel tudi k nam, da poveže in izroči velikemu duhovniku vse privržence Galilejca?“ — Ali Savel je začel uganjati Jude v Damasku tako, da so umolkni.

Hanani je osupnil, a Nahamani opazivši, da je povest njegova močno ginila Esenca, hoče ga do cela pridobiti. V ta namen začne pripovedovati mu, da je bil Peter hromovega Eneja ozdravil, in Kornelija stotnika pokrstil. Razloživši apostolsko vero pokazal je, da se ta vera oznanuje že po raznih pokrajinah, ker so se bili aposteljni po vsem svetu razšli. Matija je šel v Kolhiško, Juda na Mezopotamsko, Simon v Libiško, Matevž na Etiopsko, Jernej na Armensko, Tomaž v Indijo, Filip v

boriteljev, kako žalostno zdaj govorijo: „Kaj hočemo! Saj je vse zastoj, nasilstvo ustavovercev doseže kar hoče, moč je pred pravico!“ Prosim vas v imenu zatiranega naroda slovenskega, nikar tako govoriti! Nikar se vdati pogubljivemu pesimizmu, treba nam je nove, neumorne, neutrudljive delavnosti, več navdušenosti, pred vsem pa več darežljivosti. Le pogledjmo, koliko nemškutarji in ustavoverci žrtvujejo za svoje krivične namene, koliko denarja raztrosijo pri raznih volitvah in časnikih. Se ve, da mi bo kdo rekel: tam je kapital, lahko dajejo. Res je to; ali nekaj vendar vsak lahko daruje na oltar domovine; ako uni za nenasitljivega nemškega moloha toliko storé, zakaj bi ne mi, primeroma manj, za pravično narodno reč? Žalostno bi bilo, ako bi pri tolikem številu liberalnih, ustavovernih časnikov, moral naš edini veči list, „Slovenec“, zaspiti. To se lahko zgodi, ako rodoljubi globokeje ne posežejo v svoje žepe, več prave žrtvovalnosti ne pokažejo. Še enkrat rečem: Pozor na prihodnje volitve, posebno vi duhovni, ki ste vedno še pravi voditelji, vi pripravite volilce, posebno dolenske in notranjske, na prihodnje volitve. Dovelj gnjilega je očistiti, trud je velik, ali gre za našo čast pred svetom. Vse zgubljeno! — čast rešena! Na delo!

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. marca.

Avstrijske dežele.

Cesar se 2. aprila z Dunaja odpelje v Trst, kjer se bodo 2 dni mudili. Od ondot gredo za en dan v Gorico, 6. pa obiskat laškega kralja v Benetke, kjer ostanejo do 8. aprila. Še le potem gredo v Dalmacijo. Goričani so cesarja v posebni adresi povabili, da izvoli obiskati tudi Gorico; ljubljanskim nemščurkim mestnim očetom pa to ni prišlo na misel. Jih mar peče huda vest in se bojé, da bi ostali na cedilu, ker le predobro vedo, da ljudstva nimajo za seboj? Pa kakor smo že zadnjič omenili, Slovenci so najvišjemu prestolu še vedno zvesto vdani in bi cesarja gotovo z veliko navdušenostjo sprejeli.

Gosposka zbornica državna je v soboto zopet prikimala nekterim od zbornice poslancev sklenjenim postavam, zbornica poslancev pa je obravnavala črneviško nemško vseučilišče. Nemškim liberalcem je veselja srce igralo, ko je Rumunc Tomaszczuk preslavljal nemško vedo! Poslanca Ozarkiewicz in

Hormuzaki pa sta v imenu rumunskega naroda zahtevala, da naj se vseučilišče ozira tudi na potrebščine rumunskega jezika. — Moravci so v resoluciji izrekli željo, da naj vlada tudi na Moravskem, kjer imajo 20 gimnazij, vstavi vseučilišče in kakor hitro mogoče zbornici predloži dotično postavo. — Poravnanje Zile na Koroškem se je dovolilo. Stroški bodo znašali 763.000 gld.; 4 desetine bode dala država, 4 desetine pa koroška dežela, ktere ji bode država brezobrestno posodila. Ravno v tej seji je prišla na vrsto prošnja 265 kmečkih srenj zgornje-avstrijskih, ki prosijo volilne enakopravnosti s trgi in mesti. Grof Brandis je predlagal prošnjo izročiti posebnemu odseku, pa predlog je bil z večino le dveh glasov podrt. Prošnjo je podpisalo tudi mnogo čisto liberalnih srenj, zato so tudi nekteri liberalci glasovali za predlog Brandisev. K sklepu ste bili stavljeni dve interpelaciji; poslanec Pfeifer in 21 tovarišev so interpelirali Štremajerja, zakaj za ljubljansko škofijsko stolico, ki je po odpovedi knezoškofa g. Widmerja že čez dve leti izpraznjena, ne imenujejo novega škofa, da-si po novih verskih postavah nobena duhovska služba čez leto dni ne sme ostati prazna?

Ogerski minister Tisza, ki je postavši minister zgubil poslanstvo, se pismeno svojim volilcem v Debrečinu zopet ponuja za poslanca. Odgovorili so mu z oklici nabitimi na mestnih voglih: „Leta 1872 smo te volili zaradi tvojih načel, ne pa zaradi tvoje osebe“. To je znamenje, da gotovo ne bode več voljen enoglasno.

Vnanje države.

Pruski kancelar Bismark nekaj časa sem več ne občuje osebno s poslanci vnanjih držav, češ, da nima časa; poslancem se to strašno kadi. — Angleški listi se močno hudejejo nad Nemčijo, da je prepovedala izvaževati konje, razun v Švico. Angleži so vozne konje dobivali največ iz Nemškega in ne vedo kam bi se zdaj po nje obrnili. — 13. t. m. so hoteli zapreti monastirskega škofa, ki pa je z doma ter biva v Klevu pri neki srenji, ki je brez dubovna. — Papež so pritrdili skupnemu pismu nemških škofov do kneza Bismarka o volitvi novega papeža, kar daje omenjenemu pismu tem večji pomen.

Francoska ima zopet ministerstvo sestavljeno od Buffeta, ki je 12. t. m. narodni skupščini razodel svoj program, v katerem med drugim pravi, da novo ministerstvo bode

skrbelo vstavi ohraniti veljavo. Pa koliko časa bode to trpelo?

Iz Rima se poroča, da papež bodo v konzistoriju, ki je najbrže danes, imenovali 6 novih kardinalov. „Germania“ za gotovo poroča, da med njimi je tudi poznanski nadškof grof Ledochovskij.

Iz Španjskega „Times“ poroča o neki pogodbi med Don Karlosom in Alfonsom, vsled ktere se bodo zajeti vojaki zamenjali in Karlistom priznala pravica vojskovalne stranke. Stari Kabrera, ki je skušal k nezvestobi zapeljati Karliste, ni nič opravil, marveč so nekteri njegovih dosedanjih prijateljev, ki so bivali v Bayonneu, prosili Don Karlosa, da bi jih zopet sprejel v svojo vojno. V Madridu se je Alfonsu poklonil stari Serrano, kateremu je mladi kralj rekel, da potrebuje generalov in sploh važnih mož, ki bi mu pomagali deželo pomiriti. Poklonil se je potem tudi kraljevi sestri, grofinji iz Girgenta, ktero je po sporočilu N. fr. Presse ljudstvo mrzlo sprejelo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 15. marca. (Ljubljanska realka in „Narod“). V zadnji številki prinaša „Narod“ daljši članek o Ljubljanski realki naslanjanje se na naše prvo poročilo, da smejo na realki le tisti dijaki slovenščine se učiti, ki prinesejo za to od svojih starišev ali varuhov pismeno dovoljenje, — ter na naše drugo poročilo, ki naj bi bilo popravek prvega „Narod“ pravi odločno, da je to res, kar smo mi prvič trdili. Mi smo priobčili oni „popravek“, ker je bil gospod, od ktere smo imeli prvo vest, po nesreči zadržan nam dati natančnejša pojasnila. Zdaj pa, ko je „Narod“ poprijel, kar smo mi na prvi hip iz rok spustili, in ko smo se do svojega poročevalca obrnili, ostanemo tudi mi pri tem, kar smo prvič pisali, namreč, da se slovenščina na ljubljanski realki na vso moč zatira, ker se ji še toliko veljave ne pusti, kolikor ima n. pr. laški, francoski ali angleški jezik. Le s tem se ne moremo popolnoma skladati, kar piše „Narod“ o deželnem šolskem nadzorniku g. Šolarju podtikaje mu pošten del krivde, s tem, da se slovenščini tako godi. „Narod“ mu očita, da je premalo energičen ali preveč boječ, kar bi ne bilo treba, ker se mu ni bati za prihodnost ali kruh; naj bi se toraj takega početju odločno ustavil, če prav bi prišel zaradi tega ob službo. Ali tako zahtevanje od

Azijo, Andrej k Scitom, Jakob na Judovsko, Janez v Malo Azijo in Peter, knez apostoljski, biva sedaj v Antijohiji, kjer je že sedmo leto sedež cerkvenega glavarja. Ali Peter hoče po božjem duhu opomnjen Antijohijo zapustiti, ter se preseliti v Rim, stolno mesto zahodnih pokrajin.

Hanani odgovori, da je do cela prepričan o istinitosti kristijanske vere: „Ves dvom sem pregnal, vendar mi dovoli še neke dneve za molitev in premišljevanje, in tudi vi molite za-me, mili prijatelji, da Bog blagoslovi moj sklep, da tudi jaz kmalo bodem to, kar vi.“

Vsi veseli obljubili so mu vse, kajti za trdno so se nadejali, da resnega in resnice iščече Esenca kmalo sprejmó v svojo družbo.

IX.

Svete skrivnosti kristijanske.

Naslednji dan je Nahamani še v tem in onem podučeval Esenca, kateremu se je bralo na obrazu, da že težko čaka sv. krsta. Tudi so ga oglasili biskupu jeruzalemskemu, ki naj ga do cela vtrdi v blagovitem sklepu.

Zaželjena ura se je približala. V tihej noči ima se izvršiti sveto dejanje, kajti več mesecev že morajo se kristijanje v temo zavijati.

Obširen podolgovat prostor odločen je za bogoslužno dejanje; ob treh stenah vzdigujejo se kamenite stopnice, po katerih stojé poslušalci, ob četrtej ožej steni pa so tla nekoliko vzdignjena, in tu stoji leca. Okna so visoko od tal, prostorna galerija seza do srednje notranje višine. Oltar stoji na najlepšem in očitnišem prostoru, in je čisto priprost: miza, ki se dá prenesti, ali pregrnjena s krasno tkanino, na mizi stoji tabernakelj, zagrnen z dragocenimi zagrinjali, na desno in levo goré luči.

Hanani in še drugi katehumeni krsta že leči, med njimi tudi Dina, hči Deme Saduceja, čakajo na cerkvenem pragu.

Apostelj Jakob v spremstvu duhovnikov še en pot popraša čakajoče zastran pomenljivega in važnega sklepa. Na to se prične daljša skupna molitev, in po molitvi se vsa družba podá k viru. Nahamani in Eleazar, kuma Hananijeva, položita roki na-nj, ko biskup prične

krščeovati; slehernega potopi v vodo izgovarjaje besede, ktere je bil Jezus Kristus zapovedal. Po svetem krstu biskup zbrane ogovori tako-le: „Pokrščeni ste tedaj, pokopani v smrt z Jezusom, da kakor je Kristus vstal od mrtvih po veličastvu očetovem, teko tudi vi v novem življenju hodite. Janez je krščeval s krstom pokore, ali njegov krst bil je le pomenljiv običaj. S krsta Janezovega napravil je Jezus novo kopel s prerodilno močjo, toraj morajo biti na novo pokrščeni vsi oni, ktere je bil pokrstil predtečaj Gospodov, če hočejo, da postanejo učenci Jezusovi, kar je bil mislil tudi Pavel, naš brat v Gospodu. Učinite, kar ste obljubili, t. j., da se hočete odpovedati satanu ter pridružiti Kristusu.“

Esenec se je milo zjokal, ko je po svetem krstu in po končanih hvalnih molitvah na novo ugledal Nahamanija in Eleazarja, svoja kuma. Strastno ju je objemal ter v enomer ponavljal: „Najpreje sta mi telo, a sedaj tudi dušo otela.“ (Dalje prih.)

narodnjaka gosp. Šolarja ni niti pametno, niti politično. Kajti, bi bilo li boljše na realki s slovenščino, ko bi se gosp. Šolar postavil ter rekel: „Jaz ne trpim tega“ in bi čez teden dni dobil dekret, ki bi ga djal v pokoj in na njegovo mesto odločnega nemškutarja? Ali ne bi bilo potem še slabše za slovenščino, če bi bil novi šolski nadzornik hud sovražnik naše narodnosti in bi ne le gledal, kaj se godi, temveč tudi priganjal vodstvo, da naj še to mrvico slovenščine iz šole iztrebi, kar se je še trpi? In če bi imeli v gosp. Šolarju enega narodnega mučenika več, kaj bi to hasnilo naši reči?

Mi smo toraj tega mnenja, da je bilo granje gosp. Šolarja nepremišljeno, na vsak način pa prenaplajeno. Zistemo bičati in grajati, pritožiti se pri ministerstvu, to je naša pot zdaj. Interpelacija v državnem ali vsaj v deželnem zboru zaradi tega bi bila pa tudi po naših mislih na pravem mestu, naj dobimo na-njo odgovor tak ali tak, ali pa nobenega ne.

Iz Mitweida na Nemškem, 10. mrc. V št. 24. svari neki dopisnik Vašega cenjenega lista pred kupčijskimi „švindlerji iz rajha“. Da se je res treba varovati takih goljufov, to je zgolj resnica. Pa „švindelj“ tu ne ostaja le kupčiji in obrtniji, ampak razprostil se je čez vse poklice človeškega življenja. Pred kratkim sem bral v nekem šaljivem časopisu, da od resnice zdaj ne živi nihče, od laži pa njih stotine. Čeravno so stale te besede v časniku, ki se le s šalo vkvarja in nič resnega ne piše, so vendar-le premisleka vredne, ker žalibog so preresnične. Celó v šolo se je enak kulturni „švindelj“ pritepel. Tu v Nemčiji je mnogo privatnih kupčijskih in tehničnih šol. Na taci se ne gleda mnogo na prejšnje vednosti učenca, ampak da se le šolnina plača, pa ga sprejmó, če tudi marsikteri o nižji matematiki toliko razume, ko kranjski kmet o logaritmi. Tu hočejo človeka v dveh ali treh letih izobraziti za inženirja in kdo ve za kaj še. Da pa več učencev v šole dobó, pošiljajo naznanila po časnikih vse Evrope. In tako se potem ljudje, ki žele uka, obračajo do ravnateljstev tehnik. Ravnatelj pošlje potem hitro svoj načrt in navadno še v posebnem pismu šolo dijaku ali pa staršem priporoča. Jaz se sicer nočem spuščati v preiskavo vseh enacij šol v Nemčiji, ampak hočem le tukajšnjo popisati, kolikor mislim, da bi bilo Slovencem v prid.

Šolski prospekt ali načrt že na prvi strani kaže jako moderen „švindelj“, namreč „die Anstalt steht in Verbindung mit Maschinenfabriken“. Učencem pa še tukajšnje fabrike odprte niso, razen če je kdo z vodjo fabrike znan, drugače jako težko.

Dalje kaže prospekt jako vgodno, predmetov ni dosti manj navedenih, kakor na kaki državni politehnik, samo da se jih mnogo gotovo nikdar ne predava, kakor: pivarstvo, izdelovanje papirja, porcelana, mehnično predvstvo in tkavstvo, pripravljane plina in alkoholičnih pijač, izdelovanje železničnih vozov itd. Pa da je vse to v prospektu navedeno, je že zadosti, če se že uči, ali ne. Kemija se tu na tehniki sicer predava, pa kako? Vsakteri izmed vas bo mislil, da jo predava učitelj, ki je izpit na kaki politehnik ali na kakem vseučilišču dostal. Kaj še! To bi bilo preveč, ampak vsaj tukaj podučuje v tem predmetu učitelj iz tukajšnje ljudske šole. Mož, sicer dobrega namena, pa ne more mnogo opraviti, ker mu prvič potrebnega izobraženja, drugič pa vseh priprav za dokazovanje in poskušanje primanjkuje. Prospekt dalje naznanja, da ima šola

razne zbirke modelov, knjig itd. Knjižnična soba je res tukaj. Vsakteri bo mislil, da je polna knjig, pa če notri pride, zastoj se ozira po knjigah; mesto njih vidi dve glavi, namreč šolskega pisarja in risalskega učitelja. Poslednji, kakor nekteri pravijo, nima nobenega spričala za risarstvo, ker ni nikakega izpita dostal. Sploh so pa vsi učitelji zelo slabi, gotovo še slabši, ko na ljubljanski pripravnici, razen gosp. matematikarja in inženirja, ki sta res moža, izurjena v svojih strokih. Predavanje družih učiteljev je slabo. Direktor se s svojim razlaganjem mehanike nikakor preveč ne napenja, marveč Ritterjevo mehaniko od besede do besede bere.

S tem ni rečeno, da se tukaj ne more nič naučiti. Samo bolje bi bilo, ko bi Slovenci svoje sinove pošiljali mesto na privatne — na državne tehnike, če jih vsled izpita zrelosti ne morejo na domače, pa na nemške politehnike kakor v Monakovem, v Hanoveru, kjer se tudi od tujcev mnogo znanosti, razen v matematiki, ne zahteva. Slovenski časniki naj bi pa tudi ne razširjali naznanil kakih privatnih šol, ki mnogo več obetajo, ko spolnujejo.

V prospektu stoji, da je življenje tu jako po ceni, tako da se z 12 ali 13 tolarji na mesec izhaja. Pa ta je bosa, tu ni cenejše, ko v družih mestih, in se s 16 tolarji mora zelo varčno ravnati, če se hoče izhajati. Cena je le zato svetu naznanjena, da bi več dijakov prišlo. Želeti bi bilo, da bi tudi Jugoslovani dobili tehniko, da se ne bi bilo treba tu na tujem s šolami ukvarjati, in da bi se potem literatura čez tehnično polje razširila.

Domače novice.

V Ljubljani, 16. marcija.

(O Matici slovenski.) V sredo 10. t. m. je odbor Maticin imel XXXII. skupščino, ktero je vodil podpredsednik g. P. Kozler, in ktere sta se razun 15 ljubljanskih vdeleževala dva odbornika vnanja: g. L. Svetec osebno, g. J. Parapat pismeno. — Najprej pokloni dr. Bleiweis podobo ranjkega dr. E. Coste, ktero je umetno naslikal g. J. Franke po naročilu in plačilu nekterih prijateljev, naj bi se bila podarila njemu v nekoliko povračilo za premnoge britke napade celo iz tabora mladostlovenskega, sedaj po nenadejani smrti v svojem in družih častiteljev imenu slovenski Matici, naj v sobanah svojih poleg slike I. svojega predsednika dr. Tomanja hrani primerno tudi sliko II. predsednika, nepozabljivega dr. Coste, kar odbor hvaležno sprejme s pristavkom, da se po dr. Bleiweisu posebna zahvala za to izreče vsem darovalcem.

Zastran občnega zbora Maticnega se je z ozirom na bližnji zbor deželni prepustilo sedanjemu predsedništvu, naj ga po pravilih koj po tega dovršenji skliče, da se tedaj donapolnijo vzlasti volitve v odbor. Po vrsti izstopijo letos odborniki voljeni l. 1870: dr. Bleiweis, J. Tušek, J. Vavru, J. Barbo, J. Gorup, Fr. Kandernal, L. Svetec in dr. J. Ulaga; ker je namesto dr. Gr. Kreka vstopil bil J. Žolgar, bode voliti še naslednik prostovoljno odstopivšemu dr. J. Razlagu, ter umrlima gg. dr. E. Costi in Vončini. Po občnem zboru volil si bode še le odbor novo predsedništvo ter opravništvo. — O knjigah za l. 1875 je bilo odločeno, da se dovrši letos knjiga Schödlerja, in da se da torej družnikom po njej vravnano „Rastlinstvo“, poslovenil prof. J. Tušek, „Živalstvo“, poslovenil prof. Erjavec, in „Letopis“, čegar opravični del sostavi Maticni tajnik, podučni in zabavni del pa vredi po prošnji odboru letos prof. Pleteršnik. V Letopisa drugem

delu nahajali se bodo „Slovanski elementi v Venetščini“ II. sp. D. Terstenjak; „o telegrafiji“, spis dr. Šubic itd.

Pri razgovoru o životopisu dr. Costovem je bilo povedano, da ga sostavil bode prof. V. Urbas, in ker je po odborovem sklepu na svetlobo dati še životopis dr. Tomanov z nekterimi govori in pesnimi njegovimi, kar po naročilu pripravlja že g. A. Praprotnik, prepustilo se je odseku za izdavanje knjig določiti, kako in kedaj naj se ona spisa spravita na dan, ali po Letopisu ali posebej, letos že ali prihodnje leto. Tako se je želja razodevala o popisu dr. Vončinovem, Čopovem itd. po knjigah Maticnih. — Dr. Bleiweis naznani iz pisma sodnijskega predsednika Lušina, da ima prvi botanik naše dežele, g. župnik Val. Plemel, ki je na razstavi Dunajski dobil I. vrste svetinjo za napredek, v spisu dovršeno „Flora Carniolica“, ktero hoče dati Matici, da jo priobči. Da potrebne stvari v ta namen izvrši, naročeno je bilo odseku že omenjenemu. — O pismu, v katerem g. M. Cigale presoja slog in jezik nekterih sostavkov v knjigah za l. 1873, in o njegovem nasvetu, kako naj se vanje pripravi večja edinost v pisanji, poroča g. Pleteršnik, kteremu soglasno pritrjujeta odbornika Svetec in Marn, da odsek priznava mnogotere pomote in nedoslednosti, da želi večje pravilnosti, da pa po sedanjem stanu naše kjiževnosti Matica ne more ukazovati posebnih pravil in da se odgovornost prepušča naj dotičnim pisateljem. Tudi po Schödljerjevih knjigah, pristavlja nadzornik g. Šolar, bode naposled treba sem ter tje popraviti napake ali zboljšati prestavo itd.

Po tem je bil razgovor o spominku dr. E. Costi. Posvetoval se je bil o njem najprej v to izbrani odsek, potlej odbor družbe Kmetijske, in sedaj odbor Matice slovenske. Ker se iz premnogih razlogov na javnem prostoru spominek naroden postaviti ne more, je sklenil odsek nasvetovati le pristojen spominek na grobu, naprositi umetnike potrebnih priprav, in da naj se v ta namen brž ko brž začno nabirati darovi, povabilo k temu naj podpišejo načelniki vseh društev, kteri so podpisali bili ranjkemu list mrtvaški. V družbi Kmetijski je odbor sklenil, naj se postavi dostojen spominek na grobu, razun tega pa napravite dve vstanovi Costovi, in sicer ena v družbi Kmetijski, ena pa v Matici slovenski. Po prvi naj se obresti dajo vsako leto marljivim učencem v šoli kmetijski, po drugi pa posebnim pisateljem, na pr. o zgodovini slovenski, ali učencem najboljšim iz povestnice dežele kranjske. Določiti se ima vse to še le naposled ter ravnati se po nabranih darilih; vendar se je nadejati, da v napravo tako koristnega domoljubnega spominka bode rad daroval po svoji moči vsak rojak slovenski in deželjan kranjski. Upati hočemo, da nam pripomorejo tudi rodoljubi slovanski sploh. — Povabilo k nabiranju dotičnih doneskov sostavi naj dr. J. Bleiweis, in priobči naj se po listih domačih in vnanjih po prej omenjenem načinu.

(Zvonove), jako krasne po vnanji obliki, opravljene po novi iznajdbi, so peljali včeraj skozi Ljubljano. Vliti so pri Hlcerji v Dunajskem Novem mestu za farno cerkev pri D. M. v Polji poleg Ljubljane. Kakor slišimo, so vozove, zastave itd. za vožnjo blagodušno podelili gg. Val. Krisper in Trpinčevi dediči. Na poti skozi Ljubljano je gledalo te 4 krasne zvonove jako mnogo ljudstva in vse je reklo, da Samassovi niso bili nikdar taki. Ko jih bomo slišali, bomo spregovorili več o njih.

(Zavašnikov naslednik v deželni šolskem svetu) bo g. kanonik pl. Premierstein, kakor se te dni govori po Ljubljani. Nam se ta govorica ne zdi kaj verjetna, ker g. kanonik nima rad opraviti z javnostjo in se, kolikor je nam znano, s šolo kar duhovnik nikdar ni posebno pečal. Ako ima to res biti, ne bo-li g. kononik sam branil se službe, v kateri vspešno delovati more le pravi šolnik? Gospodje kateheti srednjih šol najboljše poznajo nakane, s katerimi se sistematično podira opliv katoliške cerkve v novem šolstvu in toraj n. pr. v Gorici dva kateheta sedita kot zastopnika škofijstva v deželni šolskem svetu. —

Razne reči.

— Iz Ljutomera se nam piše: Dobili smo že k nam novega fajmoštra, vis. č. gosp. Šinka iz Maribora. Veseli nas, da imamo zopet narodnega, previdnega in jako izobraženega moža na čelu naše fare. Posebna previdnost božja nam daje že od nekdaj le prav izvrstnih župnikov, opomnim samo na pokojnega dr. Klemenčiča in njega prednika Cvetka in Jaklina. Čvrst in nepokvarjen narod naš še se bo ohranil pod vodstvom pametnih in narodnih mož, kateri še vendar z veseljem v naš lep kraj dohajajo.

— Iz Novomesta se nam piše: V Vinodvoru (Weinhof) blizu sv. Petra je na svojem

posestvu po dolgem bolehanju umrl g. France Grm, previden s sv. zakramenti; izdihnil je blago dušo 12. t. m. dopoldne v nepopisljivo žalost sorodnikov in podložnih, še ne 25 let star. Bil je z ljubeznjivim vedenjem pridobil sercé vsakterega, s komur je občeval, in brez skrbi smem reči, da ni imel sovražnika. Čutil sem se dolžnega naznaniti to vest vsem prijateljem in sošolcem rajnega, kojim naj bo priporočen v prijazen spomin in molitev. S.

— Edinost in needinost. Pytho, imeniten pizanski govornik, hotel je enkrat ljudstvo opominjati, naj ohrani mir. Bil je pa nenavadno debel tako, da se je jelo vse ljudstvo smejeti, ko je nastopil na govorniški oder; ta smeh pa je on v svojem smislu porabil rekoč: „Somestnjani! smejate se moji debelosti; jaz imam ženo tako debelo, kakor sem jaz; pa vendar, ako sva edina, imava prostora dovolj v mali izbi; ako se pa prikaže needinost, je nama vsa hiša premajbna.“

Slavno vredništvo „Slovenca“!

Blagovolite sprejeti sledeče pojasnilo na dopisa Vašega cenjenega lista št. 28. in 30. iz tržaške okolice:

Politično in bralno društvo „Edinost“ za tržaško okolico ima namen na podlagi svojega imena „Edinost“ neutrudljivo delati tudi za zedinjenje „Mlado- in Staroslovencev“ v eno

samo stranko in sicer: pod zastavo edinosti v vseh pravično potrebnih, narodnih in cerkvenih reči. Za ta blagi trud in koristni namen je bil odbor v omenjenih številkah od dveh gg. dopisnikov nepremišljeno napaden, kakor da bi res bil turške vere, žali Bog! Odbor je sklenil zborovati po zimi ob 11. uri zjutraj, po leti pa ob 5. uri popoldan; toda vsak mora dobro vedeti, da o takih urah se ljudje ne odvrčajo od službe božje.

Da so pa vabilni listi zbor naznanili ob 10. uri, bilo je ravno prav, in tudi odborova misel, da so šli ljudje pred zborom k sv. maši v rojansko cerkev, potem pa v zbornico. In tako bomo vedno delali, ker upamo, da bomo Bogu in ljudem vstregli.

Pri sv. Ivanu v Vrdelji 12. marcija 1875.

Odbor.

Zobni zdravnik dr. Tanzer učitelj zobozdravilstva na vseničilišču v Gradcu,

bo prišel v Ljubljani „pri Slonu“ 14. t. m. svojo zobozdravniško in zobotehniško prakso.

Bivati more tu le 14 dni t. j. od 14. do vštetega 27. t. m., na kar podpisani svoje p. n. bolnike opozoruje.

V Gradcu 11. marca 1875.

(23—1)

Dr. Tanzer.

Pri Seitz-u v Gorici so prišle lani — pa prepozno — na svetlo bukve:

SVETI VELIKI TEDEN

in
VELIKA NOČ,

ali cerkvena opravila tega svetega časa v latinskem in slovenskem jeziku

s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo.

Sestavil

Andrej Marušič.

učitelj verstva na c. k. gimnaziji v Gorici.

Naprodaj so pri založniku Seitz-u v Gorici; — pri M. Gerber-ji, Giontini-u, Kleinmeyer-ji & Bamberg-u, Lercher-ji in Ničman-u v Ljubljani; — pri C. Tandler-ji v Novem mestu; — pri Leyrer-ji v Mariboru; — pri T. Drexel-nu in Geiger-ji v Celji; — pri Bertschinger-ji & Klein-u, in pri Kleinmayer-ji v Celovcu; — pri R. Krišper-ji v Kranji. — Naročujejo se lahko tudi pri vseh drugih bukvarjih ali pa naravnost pri založniku Edv. Seitz-u v Gorici za poštno povzetje (Postnachnahme).

Cena pa jim je mehko vezanim 1 gld. 50 krajc.; trdo vezanih cena se ravna po tem, kakor so lepše in dražje ali manj lepo vezane. (17—3)

Gabriel Piccoli, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, dunajska cesta,

(32—29)

priporoča slav. p. n. občinstvu sledeče uže občno znane zdravniške droge:

Anatherinova ustna voda in zobni prah.

Od vsake zobne in ustne bolezni obvaruje vsakdanje rabljenje moje ustne vode in mojega zobnega prahu. kajti ta dva produkta služita osobito za to, da se ojači zobno meso, da se odpravi gobasto zobno meso, da se hrani zdravi duh sape in naravna barva zob, da se zavarujejo pred kostnim jedenjem, pred zobnim kankerom, ki je zobni glazuri tako nevaren. Cena flaše ustne vode 60 kr., škatlja zobnega prahu 40 kr.

Izleček iz Chine in Coke.

Najboljši dozaj znani želodčni liker; pospeši cirkulacijo, olajša prebavljivost, in pada različnim organom in členom novo moč in novo življenje. Cena flaše 80 kr.

Nezmotljivo sredstvo proti mrzlici,

gotovo zdravilo proti vsaki prenehalni bolezni. Vsepeh mojega zdravila je pa izkušena istina, in vsak bolnik, ki bo sam na sebi to zdravilo poskusil, se bode vesel prepričal, da je najkrepkejša in najgotovnejše sredstvo zoper mrzlico med vsemi dozaj znanimi. Flaša velja 80 kr.

Pravo norveško dorševo jetrno olje,

naravnost iz Bergena v Norvegiji naročeno. Posebno se rabi to dorševo olje proti revmatičnim bolečinam, protinu, pred vsem pa proti škrofeljnom proti sušici, kroničnim izpuščajem na koži in nervoznim bolečinam. Cena originalne flaše 80 kr.

Pravi Seidlitzev prah,

1 tucat škatljic 7 gold, posamne 80 kr.

Pravo borovniško žganje s soljo,

1 flaša 50 kr.

Voda lancasterske lilije

(Lancaster's Lily-Water.) Ta voda dá koži nenadejano belost in mehkost, jo obvaruje prezgodnjih gub ter naredi, da vido-ma zginejo. Dalje se rabi, da se preženo pege in mozoli, in se ozdravi naglo pike, ktere se naredi zaradi suše ali negladka. Z eno besedo, ta voda je pravi zaklad za toaleto, zaradi česar jo po pravici vse dame, kterim je za lepoto mari, visoko cenijo in rabijo. Cena flaše 1 gold.

Naročila sunaj Ljubljane na zgoraj imenovane droge, kakor tudi na vsa druga zdravila se, če mogoče, v vračajočo pošto proti postnemu povzetju izvršujejo. Stroške za embalažo in ekspedicijo i. t. d. nagradijo gospodje komitenti.

Nešić-eva

c. k. izklj. privilegirana

turška turška
grška grška

obrazna pomada za ženske,

najbolj nedolžno sredstvo za ženske, posebno se priporoča za gube, pege, mazolje, hrapovo kožo in dá obrazu zelo gladko kožo in nježno barvo. Reči, iz kterih je narejena, je avstrijsko-ogerski urad pregledal in za izvrstne pripomočke spoznal. Pohvalna pisma se ne razglajajo.

Cena pomade 1 gld. 50 kr.

Vsako naročilo se točno izvrši proti poštenu povzetju ali če se znesek naprej pošlje. — Prodajalci dobé primerne odstotke.

(15—10)

Nešić-evo

c. k. izklj. privilegirano

grško milo (žajfa) grško milo (žajfa)
za rodovine. za rodovine.

Vzhodno toaletno milo za zdravje in olepšanje, lepo dišeče, prekosi gledé dobrote in vrednosti res najboljše milo, odpravi gotovo vse nečistosti na koži, kakor izpuške, mazoljčke itd. in dá koži nježnost in gladkost, kakoršne nobeno drugo toaletno sredstvo ne. Pohvalna pisma najviše gospode, pa tudi meščanskega stanu je vsakemu videti dovoljeno.

Cena 1 kosa 30 kr., dvojnega kosa 50 kr.

Nešić-eva

c. k. izklj. privilegirana

turška turška
arabska arabska

l tinktura za barvanje las in brade,

dozaj neprekošana v svoji lastnosti, ker je ne le popolnoma neškodljiva, ampak tudi rast las zelo pospešuje in lase koj črno, temno-rujavo, rumen-kasto-rujavo itd. pobarva, da je treba le takrat vnovič barvati lasé, ko so že vnovič zrastle. Dokaz izvrstnosti je ta, da imam med stalnimi p. n. naročevalci najviše kapacitete, gospodo, doktorje, častnike itd.

1 steklenica s podukom o rabi vred 2 gl. 20 kr.

— Pisemske marke in koleki

Napis: J. B. Bešlin, Wien, Ippenplatz 1.